

PAIKALLISTA, LUOMUA VAI HALVINTA? **- JULKISET RUOKAHANKINNAT ARVOJEN, SAATAVUUDEN JA TALOUDEN RISTIPAINAISISSA**

**KAUHAJOEN RUOKAMESSUSEMINAARI, KAUHAJOKI
4.9.2026**

Viitaharju Leena, Kujala Susanna ja Hakala Outi
Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti

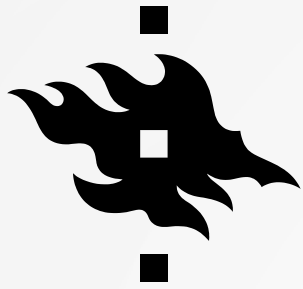

KYSELY KUNTAPÄÄTTÄJILLE

RURAL SOLUTIONS FOR A SUSTAINABLE FUTURE

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

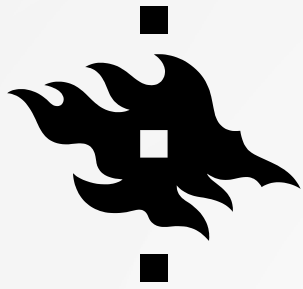

KUNTAPÄÄTTÄJÄKYSELY:

KUNTAPÄÄTTÄJIEN ARVIOT LÄHI- JA LUOMURUOAN KÄYTÖN ESTEISTÄ

- Suurimmiksi esteiksi lähiruoan osalta arvioitiin nykyinen kilpailu- ja hankintalainsäädäntö ja keskitetty hankintarengas
- Suurimmiksi esteiksi luomuruoan osalta arvioitiin hinta ja käytettävissä olevat määrärahat

KUNTAPÄÄTTÄJÄKYSELY: ARVIOT ELINTARVIKEHANKINTOJEN TULEVAISUUDESTA

Piirros: Sami Tantarimäki

Millaisena näet oman kuntasi ruokapalvelujen tulevaisuuden vuonna 2030?

- Ruokailijoiden kiinnostuksen lähiruokaa kohtaan uskottiin kasvavan eniten
- Useissa vastauksissa tuli esiin myös huoli suomalaisen maatalouden tulevaisuudesta ja elinvoimaisuudesta

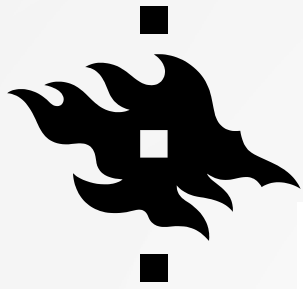

KYSELY ELINTARVIKEHANKINNOISTA VASTAAVILLE

RURAL SOLUTIONS FOR A SUSTAINABLE FUTURE

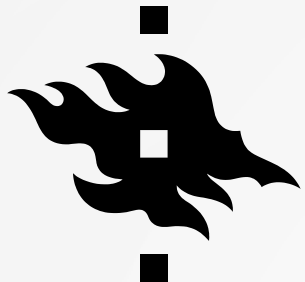

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

HANKINTAKYSELY: TÄRKEÄNÄ PIDETYT ASIAT

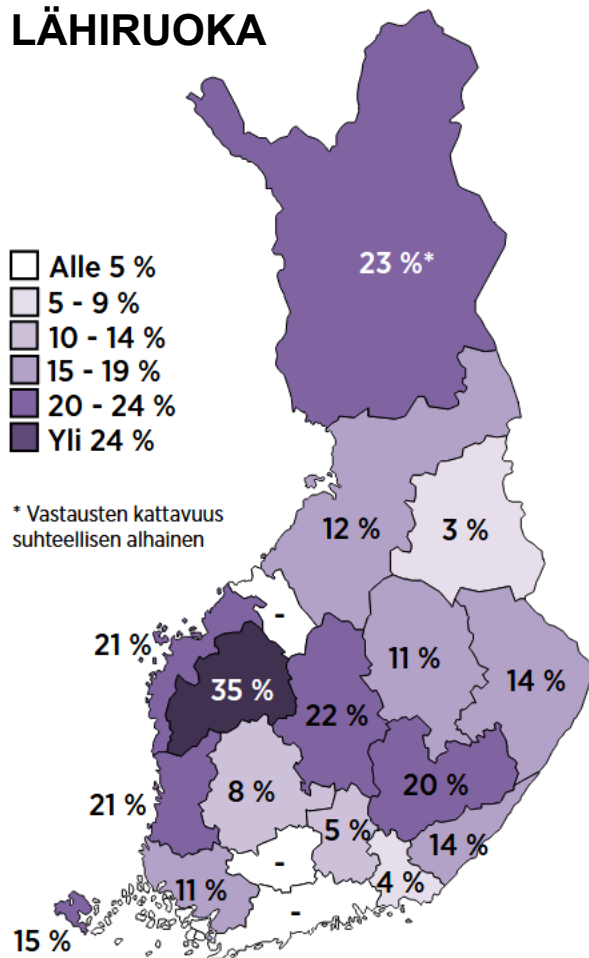

HANKINTAKYSELY: LÄHI- JA LUOMUOSUUDET MAAKUNNITTAIN

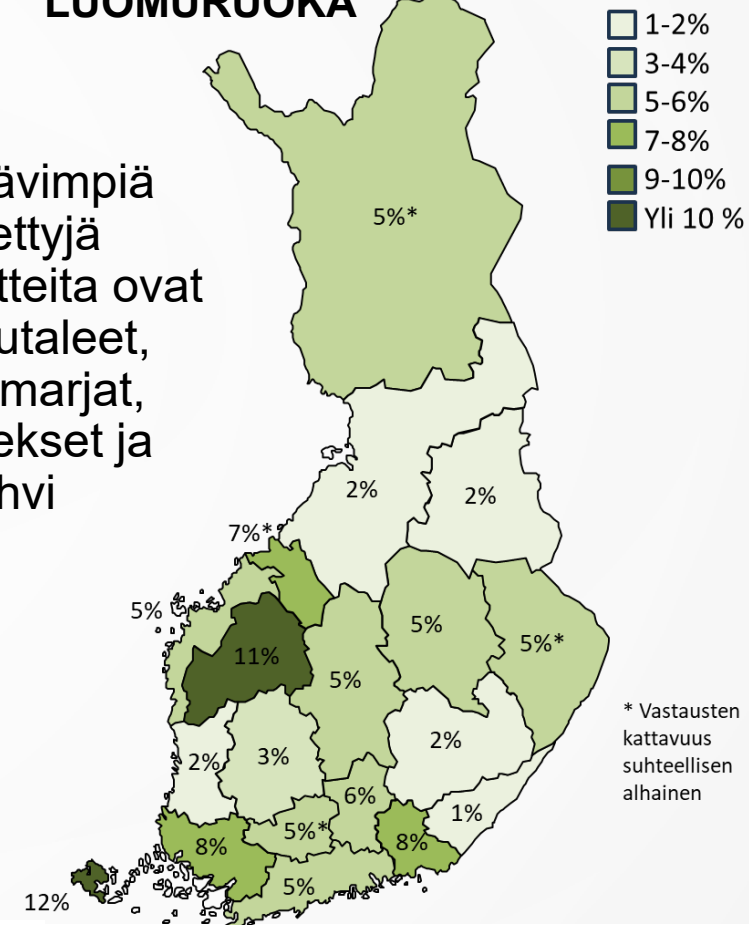
Eniten omasta maakunnasta ostetaan mm. leipomotuotteita sekä kasviksia ja marjoja

LÄHIRUOKA

LUOMURUOKA

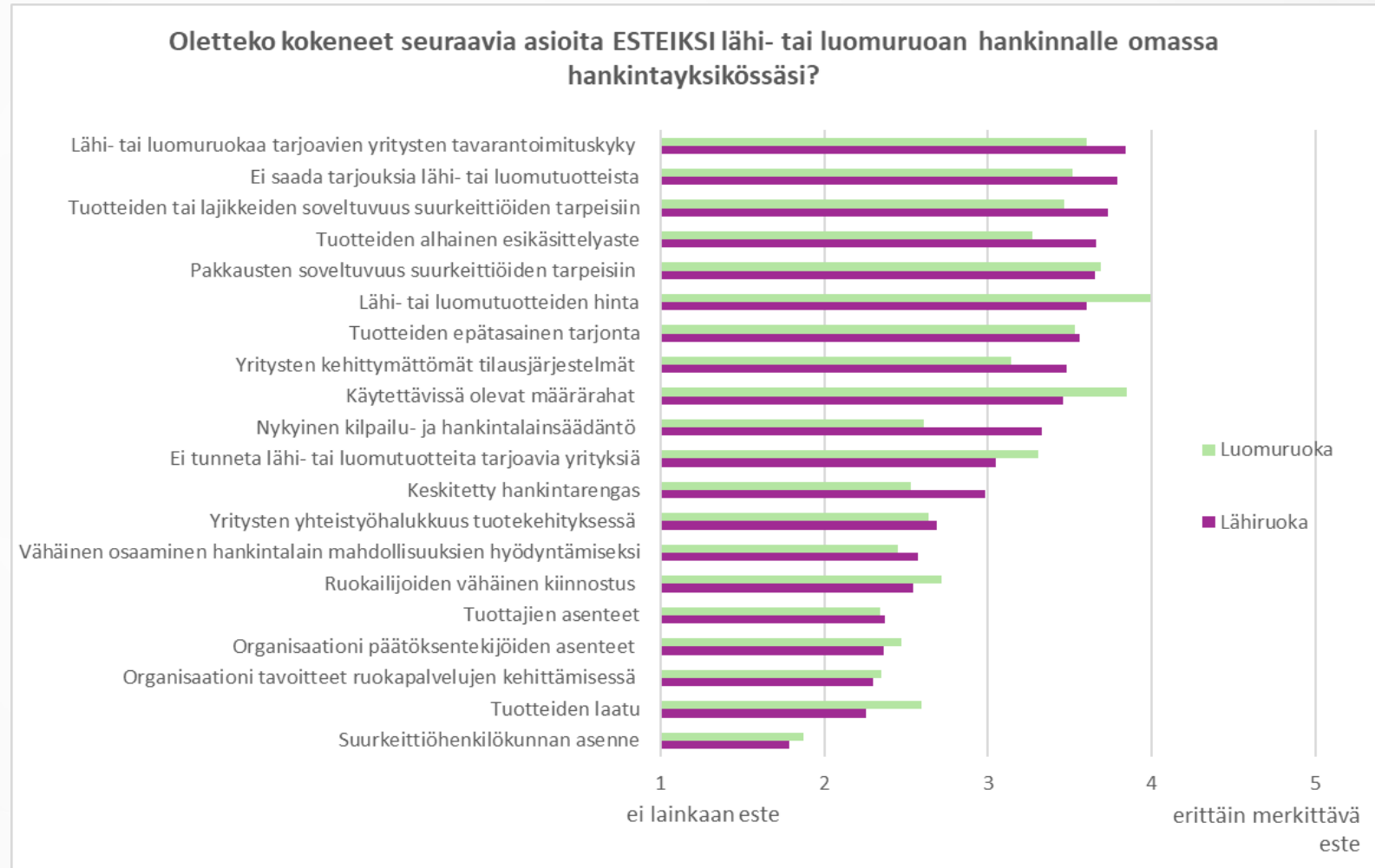
Merkittävimpiä käytettyjä luomutuotteita ovat mm. hiutaleet, maito, marjat, vihannekset ja kahvi

HANKINTAKYSELY: HANKINNOISTA VASTAAVIEN KOKEMUKSET LÄHI- JA LUOMURUOAN KÄYTÖN ESTEISTÄ

- Suurimmiksi esteiksi lähiruoa osalta koettiin yritysten tavarantoimituskyky ja tarjousten puute
 - Hankinnoista vastaavien kokemukset eroavat osin kuntapäättäjien arvioista
- Suurimmiksi esteiksi luomuruoa osalta koettiin hinta ja käytettävissä olevat määrärahat

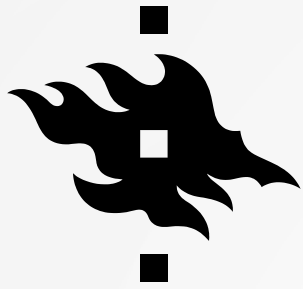

HANKINTAKYSELY: RUOKAPALVELUJEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

- Suurinta kasvua arvioitiin kasviproteiinien käyttöön
 - myös lähiruuan käyttöön ja kotimaisen luomuruuan käyttöön arvioitiin pientä kasvua
- Suurinta vähenemistä arvioitiin osaavan työvoiman saatavuuteen

HANKINTAKYSELY:

ARVOT, SAATAVUUS JA TALOUS KOROSTUVAT AVOIMISSA VASTAUKSISSA TULEVAISUUTEEN LIITTYEN

"Kiva olisi toisinaan pitää esim. lähiruokapäiviä tms., mutta tuottajia ei juuri alueella ole. Tarjoajia ei kilpailutuksiin tule, onko kyse sitten toimitusvarmuudesta, hinnasta vai mistä. Lähiruokatuottajien etsiminen, teemapäivien suunnitteleminen vaatii myös aikaa, sitäkään ei oikein tahdo löytyä."

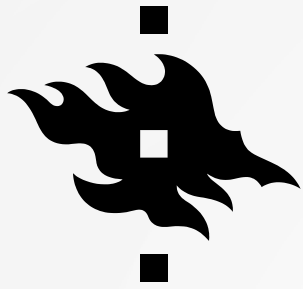
"Lihat tuotteiden korvaaminen kasviproteiineilla tulee laskemaan kotimaisuusastetta."

"Julkisella puolella on aina hinta ekana"

"Omavaraisuus maakunnissa vähenee, koska tuottajia ja yrittäjiä ei tueta tarpeeksi. Tukut määrittelevät hinnat ja tuottaja ei saa tarvittavaa tuottoa tilan ylläpitämiseksi."

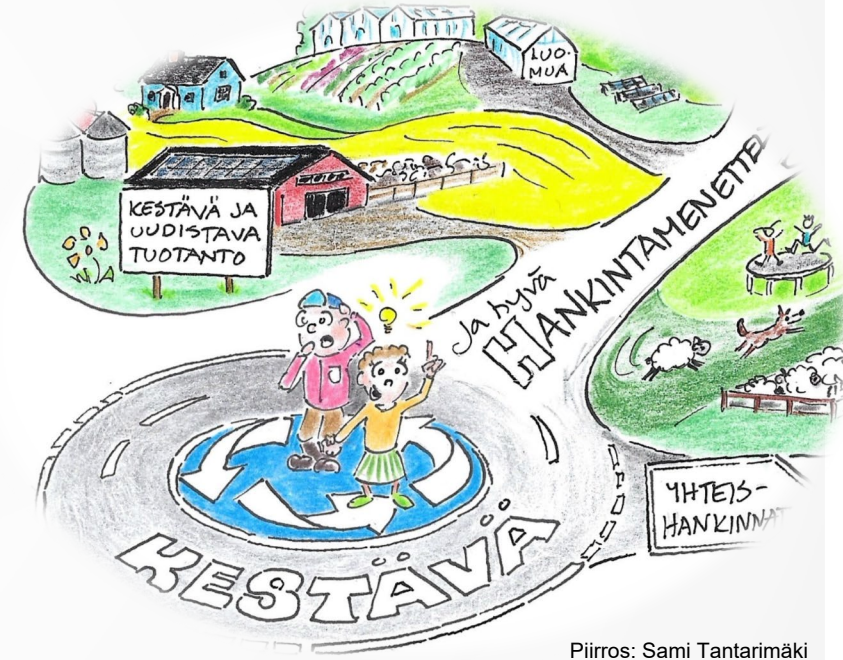
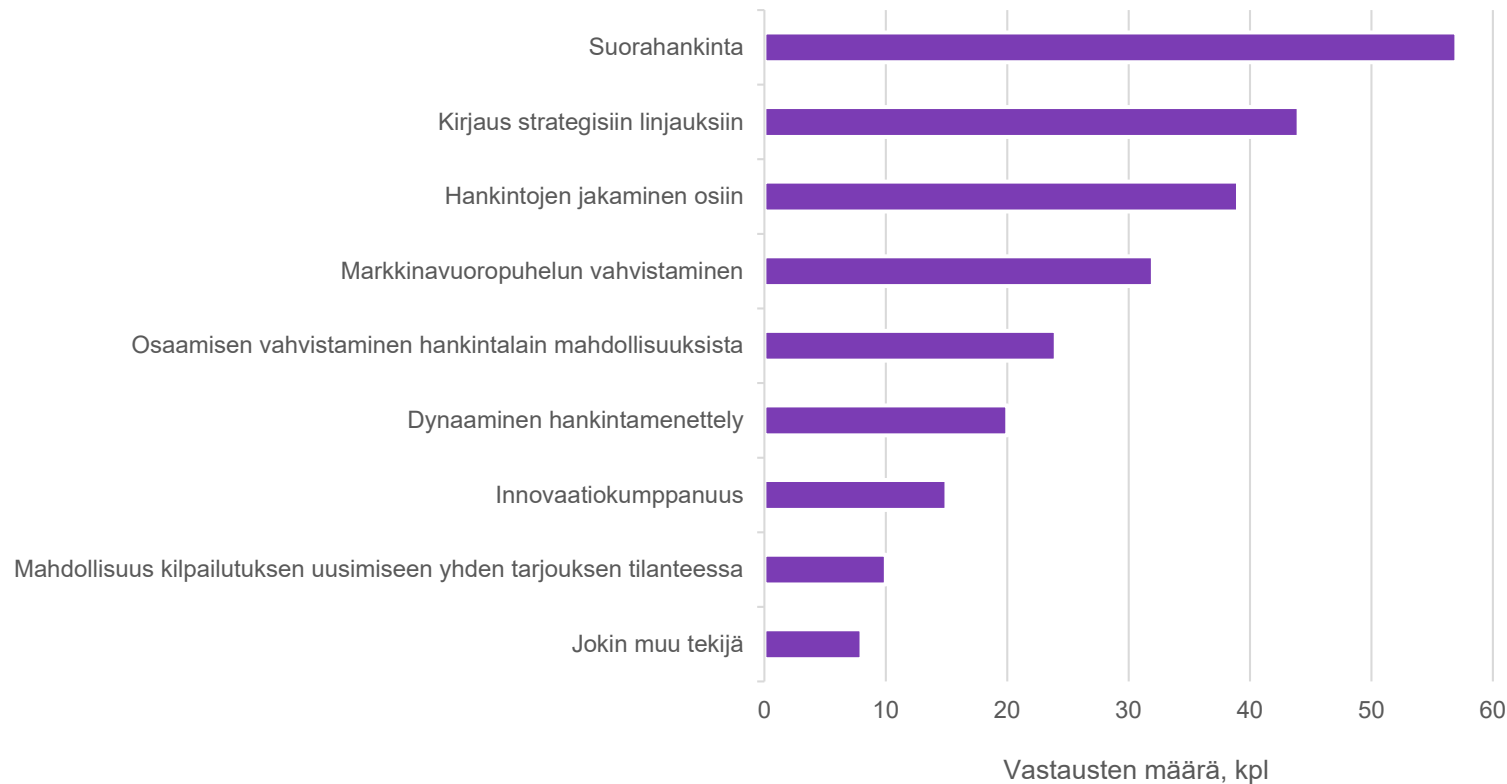

Piirros: Sami Tantarimäki

HANKINTAKYSELY: VASTAAJIEN EHDOTTAMIA KEINOJA VAUHDITTA LÄHIRUOAN KÄYTTÖÄ

Mitkä keinot voisivat vauhdittaa lähiruoan käyttöä hankintayksikössäsi?

Muita tekijöitä olivat esimerkiksi määrärahojen kasvattaminen, asian esiin ottaminen ja osaamisen vahvistaminen

ESIMERKKI ALUETALOUDELLISISTA VAIKUTUKSISTA

Kotimaisten julkisten elintarvikeostojen lasku 10 %

	Koko Suomi
Kotimaisuusasteen muutos	80 % -> 72 %
Muutos kotimaisten ostojen arvossa	n. -40 milj. euroa
Kustannussäästö hankinnoissa, jos ulkomaiset tuotteet 10 % halvempia	n. 4 milj. euroa
Vaikutus tuotokseen	-6,6 milj. euroa
Vaikutus työtuloihin	-1,3 milj. euroa
Vaikutus työllisyyteen	-26 työllistä

LOPUKSI

- **Kotimaisen tai lähiruoan hankinta julkiselle sektorille tukee aluetaloutta monipuolisesti**
- **Eri toimijoiden välistä tiedonvaihtoa tarvitaan lisää.**
- **Seuranta (kotimaisuusaste, lähi- ja luomuruoan käyttö) olisi syytä toteuttaa nykyistä systemaattisemmin.**

KIITOS!

leena.viitaharju@helsinki.fi

susanna.kujala@helsinki.fi

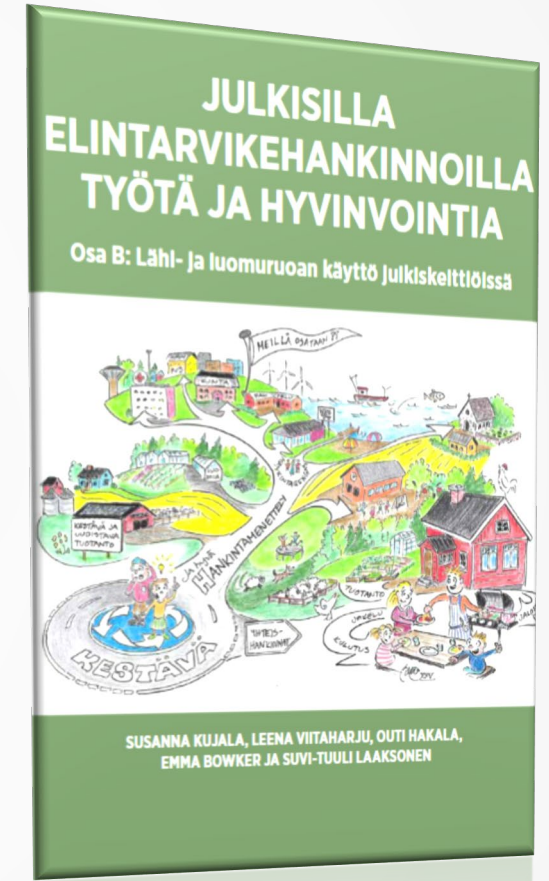
outi.hakala@helsinki.fi

Ruralia-instituutin Raportteja 243

Ruralia-instituutin Raportteja 251

<http://hdl.handle.net/10138/599859>

<http://hdl.handle.net/10138/627398>

